

Jordbruksforhandlingene 2020

Sluttprotokoll fra forhandlingsmøte 30. april mellom staten og Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag

1 Grunnlaget for avtalen

Partene viser til den ekstraordinære situasjonen som følger av koronapandemien. Pandemien og tiltakene for å begrense smittespredning har gitt et betydelig økonomisk tilbakeslag. Mange bransjer er stengt ned, mange opplever stort omsetningsfall, det er rekordhøye tall for arbeidsledighet og folk på dagpenger. Karantene og isolasjon gjør at folk er mer hjemme. Nær full stopp i Horeca-markedet og grensehandelen bidrar i tillegg til endringer i etterspørselen og omsetningskanaler for matvarer.

Jordbruket er på mange måter relativt lite berørt av krisen, med unntak for noen tilleggsnæringer med omsetningssvikt og grøntnæringens utfordringer med tilgang på sesongarbeidskraft, samt økte kostnader på importerte innsatsfaktorer.

På grunn av uvanlig stor usikkerhet om makroøkonomiske størrelser og markeds- og kostnadsutvikling, avga Budsjettnemnda for jordbruket materiale uten prognoser for 2020 og uten referansebruksberegninger. Den 19. mars konkluderte partene med at det ikke kunne gjennomføres tradisjonelle forhandlinger i 2020. Det var en opsjon å forlenge inneværende avtale og gjennomføre forenklede forhandlinger til høsten, men etter en tids konsultasjoner ble partene enige om å gjennomføre forenklede forhandlinger i vår.

Hensikten med forenklede forhandlinger nå, er å bidra til forutsigbarhet for næringen og mest mulig stabilitet i matforsyningene. Forenklede forhandlinger er gjennomført uten tradisjonelt utgangspunkt i Budsjettnemndas grunnlagsmateriale. Partene er videre enige om å anvende eksisterende ordninger og at antall tema som skulle bringes inn begrenses, siden det ikke var mulig å gjennomføre ordinære omfattende drøftinger mellom partene på grunnlag av krav og tilbud.

Inntekt er både et sentralt mål og et virkemiddel for å nå andre landbrukspolitiske mål. Da det ikke er mulig å lage en inntektsramme i dette jordbruksoppgjøret, vil det heller ikke være mulig å beregne hvor stort inntektsutslag oppgjøret vil ha. Partene vil ved ordinære forhandlinger i 2021 på vanlig måte vurdere inntekts- og kostnadsutviklingen for inneværende år og framover, også sett i forhold til Stortingets inntektsmål.

For å bidra til forutsigbarhet og stabilitet for produsentene i en unntakssituasjon, er partene på dette grunnlaget enige om en jordbruksavtale for 2020–2021, som framgår av denne protokollen. Avtalen omfatter:

- målpriser for perioden 1. juli 2020 til 30. juni 2021

- bevilgninger over statsbudsjettet, kapittel 1150, for kalenderåret 2021
- omdisponeringer innenfor budsjettet for 2020
- andre bestemmelser som framgår av denne protokollen

2 Målpriser

Målprisene heves med 1 ¾ pst. i gjennomsnitt fra 1. juli 2020. Budsjettnemnda for jordbruket har ikke avgitt produksjonsprognoser for 2020. Med noe usikkert kvantumsgrunnlag anslås årsvirkningen til 300-310 mill. kroner. Fordelingen av målprisøkningen på ulike produkter framgår av fordelingsskjema, jf. tabell 2.1.

Tabell 2.1 Endringer i målpriser fra 1. juli 2020.

	Målpris, kr/l/kg	Endring, kr/l/kg
Melk, ku og geit	5,47	0,00
Gris	32,43	1,46
Poteter	5,19	0,13
Grønnsaker og frukt		2,0%
Norsk matkorn	3,50	0,168

Prisendringene må ses i sammenheng med økninger i budsjettet, jf. vedlegg. Partene er enige om å benytte budsjettmidler til å skrive ned prisøkningen som følger av økte kornpriser til null, slik at norsk korn til matmel og kraftfôr ikke blir dyrere.

For melk prioriterer partene konkurransekraft mot import for å opprettholde en stor norsk melkeproduksjon. Blant annet på grunn av avvikling av eksportsubsidier for ost justeres satsene i prisutjevningsordningen for melk, slik at gjennomsnittlig råvarepris for melk reduseres med 5-6 øre per liter. Det betyr lavere pris ut mot forbrukermarkedet, men uendret pris til bonden.

3 Bevilgninger over statsbudsjettet

Bevilgningene til jordbruksavtalen over statsbudsjettet økes med 350 mill. kroner i 2021. Fordelingen på ulike ordninger går fram av fordelingsskjemaet i vedlegg.

Partene er enige om å omdisponere 93,4 mill. kroner innenfor budsjettet for 2020 på følgende måte:

- Det disponeres 82,4 mill. kroner til prisnedskrivning av norsk korn (post 73) fra 1. juli.
- Det disponeres 1,5 mill. kroner til Tilskudd til erstatninger (post 71).
- Det disponeres 2 mill. kroner til Klima- og miljøprogrammet for utredninger i regi av regnskapsgruppen for klimaavtalen.
- Det disponeres 5 mill. kroner til Nasjonale tilretteleggingsmidler, hvorav 2 mill. kroner benyttes til utredninger i grøntsektoren og 3 mill. kroner til kompetansetiltak i landbruket for utvikling av kurs for klimarådgivning.
- Resterende ledige midler tilføres Landbrukets utviklingsfond.

4 Grøntsektoren og oppfølging av grøntutvalgets rapport

Det vises til jordbruksoppgjøret 2019 der det ble enighet om å etablere en særskilt satsing på grønntsektoren med mål om å øke norskandelen, og møte etterspørselen med mest mulig norskprodusert vare. Satsingen bestod av to elementer:

1. Forsterking av virkemidler fra FoU og rekruttering til produktutvikling og omsetning.
2. Etablering av et rådgivende utvalg bestående av aktører i verdikjeden, avtalepartene og virkemiddelapparatet som hadde som mål å legge fram en langsiktig plan for styrket innovasjon, vekst og økt norskandel for grøntproduksjoner.

Det rådgivende utvalget avleverte rapporten "*Grøntsektoren mot 2035 – sammen for økt konkurransekraft, økt etterspørsel og mer norsk*" 26. mars 2020. Utvalget pekte på 6 anbefalingsområder for videre innsats innen grøntnæringen. Dette omfattet 1) øke etterspørsel hos forbrukerne og i markedskanalene 2) utnytte innkjøpskraften i offentlig sektor 3) utvikle bærekraft som tydelig konkurransefortrinn 4) styrke produsentøkonomi og rekruttering 5) øke kvalitet, styrke produktutvikling og utvide sesonger og 6) samordne strategisk satsing på forskning og innovasjon.

Utvalgets arbeid danner et godt grunnlag for videre satsing på sektoren. Partene er enige om at dette er et langsiktig arbeid som krever felles innsats fra hele verdikjeden. Partene vil ved årets forenklete forhandlinger følge opp satsingen på følgende måte:

1. *Nasjonalt program for investeringer innenfor grøntproduksjonene*: 120 mill. kroner av IBU-ordningen øremerkes til investeringer innen grøntproduksjonene. Midlene skal gå til investerings-, kompetanse- og produktutvikling og omfatter også småskala-produsenter. Nye produsenter bør prioriteres ved markedsvekst.
2. *Prosjekter*: Det avsettes 2 mill. kroner fra ledige midler for 2020 til Nasjonale til rettelleggingsmidler som prioriteres til prosjekter innen grøntnæringen. Det prioriteres ytterligere 1 mill. kroner til formålet i 2021. Følgende prosjekter prioriteres:
 - Forprosjekt for å utvikle et prosjekt med mål og konkrete tiltak for å oppnå økt etterspørsel etter norsk frukt og grønt. Matmerk bør være involvert.
 - Forprosjekt i regi av produsentorganisasjonene og faglagene for å utvikle bærekraftstrategi og bærekraftkompetanse.
3. *Prioritering av forskningsmidler og utredninger*: Øremerkingen av forskningsmidlene til grøntformål på 10 mill. kroner videreføres. Mange norske potet- og grønnsakslager er gamle og har utdatert teknologi, eller er for små. Partene er enige om at det over midlene avsatt til utredninger gjennomføres en utredning om status og behov innen lager og pakkeri. Det må særskilt ses på behov for modernisering, innovasjon og lagringsteknologi. Utredningen må peke på grøntnæringens samlede behov for tiltak på området for å øke lagringsevne og produkters levetid og vurdere hva som er en hensiktsmessig lager- og pakkeristruktur. Utredningen skal være ferdig til jordbruksoppgjøret 2021.

4. *Forum for norsk grønt:* Partene viser til grøntsektorens samarbeid i grøntutvalget og behovet for en sterkere samordning innad i sektoren om behov innen forskning og innovasjon. Partene anbefaler at næringsaktørene i grøntsektoren i løpet av 2020 oppretter et Forum for norsk grønt. Forumet bør blant annet konkretisere utvalgets forslag knyttet til plantehelse, plantevern og sortsutprøving.
5. Det vises for øvrig til utvalgets anbefaling om å utnytte innkjøpskraften i offentlig sektor til kjøp av norske matprodukter. På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet utarbeider Digitaliseringsdirektoratet (Digdir) nå en handlingsplan for grønne og innovative offentlige anskaffelser. Et prioritert område i den kommende handlingsplanen er mat og matsvinn. Det er ønskelig med innspill fra jordbruksnæringen i den videre prosessen.
6. Målprisene for frukt og grønt økes med 2 pst., målprisen for potet økes med 13 øre per kg.
7. Distriktstilskudd til frukt, bær og grønnsaker økes med 10 mill. kroner, inkl. potetproduksjon i Nord-Norge.
8. Arealtilskuddet til poteter økes med 21,7 mill. kroner.
9. Prisen for avrenspoteter økes fra 40 til 50 øre per kg, og bevilgningen til Tilskudd til potetsprit og potetstivelse økes med 3 mill. kroner.

5 Klima

I 2019 ble det inngått en intensjonsavtale mellom jordbruket og staten med mål om å redusere klimagassutslippene og øke opptak av karbon med 5 mill. tonn CO₂-ekvivalenter innen 2030. I årets forenklede forhandlinger er partene enige om å prioritere tiltak med klimavirkning. Partene er enige om en økt satsing på tiltak som bokføres i det offisielle klimagassregnskapet: fossilfri oppvarming og maskinpark, biogass, gjødsellager og miljøvennlig gjødselspredning. I tillegg prioriterer partene å arbeide videre med klimatilpasning og å øke kunnskapsgrunnlaget innenfor klimaområdet. Partene er enige om å følge opp satsingen med følgende tiltak:

Fossilfri oppvarming og maskinpark

Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket styrkes med 10 mill. kroner, og prosjekter som bidrar til å redusere fossile utslipp på gårdsnivå skal prioriteres.

Biogass

Det er etablert et tilskudd som skal stimulere til at husdyrgjødsel blir levert til biogassanlegg. En arbeidsgruppe har gjort en vurdering av mulige innretninger av tilskuddet for å øke oppslutningen om ordningen. Blant de foreslåtte tiltakene er at tilskuddssatsen økes til et nivå som gjør husdyrgjødsel som substrat attraktivt og dermed bidrar til å redusere økonomiske barrierer for behandling av husdyrgjødsel i biogassanlegg.

Partene er enige om at tilskuddssatsen for levering av husdyrgjødsel til biogassproduksjon økes til 100 kroner per tonn husdyrgjødsel. Det er videre ventet at omfanget av leveranser og søknader om tilskudd øker. Partene er derfor enige om å øke rammen til tilskudd for levering av husdyrgjødsel til biogassanlegg med 4 mill. kroner til 9 mill. kroner i 2021.

Tilskudd for levering av husdyrgjødsel til biogassanlegg ble i sin tid etablert som pilot-ordning, men er nå å betrakte som en ordinær ordning. Dette tydeliggjøres for å bidra til å skape forutsigbarhet for aktørene.

Gjødsellager og miljøvennlig gjødselspredning

Investeringer i gjødsellager og kum med fast toppdekke prioriteres over IBU-midlene.

Regionale miljøprogram (RMP) styrkes med 23 mill. kroner. Tiltaket miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel skal prioriteres. Dette er også et viktig tiltak for å følge opp forpliktelsen Norge har med hensyn til Gøteborgprotokollen. Videre skal tiltaket fangvekster prioriteres da dette, i tillegg til å begrense avrenning til vann, også bidrar til reduserte lystgassutslipp.

Tabell 5.1 Fordeling av midler til Regionale miljøprogram for søknadsomgangen 2020 med utbetaling 2021. Mill. kroner

Fylker	Mill. kroner
Oslo og Viken	136,9
Innlandet	124,5
Vestfold og Telemark	36,0
Agder	16,4
Rogaland	41,9
Vestland	61,3
Møre og Romsdal	22,2
Trøndelag	71,3
Nordland	25,5
Troms og Finnmark	15,2
Sum post 74.19	551,2

Klimatilpasning

For å bidra til klimatilpasning er partene enige om å øke avsetningen til SMIL med 5 mill. kroner for 2021. Midlene skal prioriteres til hydrotekniske tiltak i områder der behovene er store, for eksempel i leirjordsområder med mye senking- og lukkingsanlegg.

Erosjonsrisikokart er et viktig verktøy for å vurdere hvilke areal som er mest erosjonsutsatte og for å velge rett tiltak på rett sted. Våren 2019 ble arbeidet med nye erosjonsrisikokart ferdigstilt. I jordbruksoppgjøret 2019 ble partene enige om at innføringen av de nye erosjonsrisikokartene burde utsettes til søknadsomgangen 2020. Det ble pekt på at betydelig større arealer har fått lavere erosjonsrisikoklasse samtidig som erosjon i vannførende drog ikke inngår i kartgrunnlaget. Høsten 2019 har NIBIO utviklet drogkart

som supplerer de nye erosjonsrisikokartene og gir et mer helhetlig bilde av erosjonsrisikoen på jordbruksarealene. Dette arbeidet var ikke ferdig før vinteren i 2020. Partene er derfor enige om at innføring av nye erosjonsrisikokart først innføres for søknadsomgangen/vekstsesongen 2021. Partene er videre enige om at Landbruksdirektoratet får i oppdrag å se nærmere på fordelingsnøkkelen for RMP med utgangspunkt i alle endringer som er gjort i programmet de siste årene. Arbeidet skal være ferdigstilt innen 31.12.2020. Det etableres en referansegruppe med avtalepartene.

Økt kunnskapsgrunnlag

Innenfor ordningen Nasjonale tilretteleggingsmidler kan det søkes om støtte til å utvikle et opplegg for opplæring og kursing av klimarådgivere. Ordningen tilføres 3 mill. kroner i ledige midler for 2020.

Partene er enige om at tilskudd til klimarådgiving skal implementeres som en del av Regionale miljøprogram fra vekstsesongen/søknadsomgangen 2021. Rådgivningen skal omfatte bondens arbeid med å redusere utslipp og øke opptak, samt klimatilpasning. Landbruksdirektoratet gis i oppdrag å utrede hvordan en tilskuddsordning kan utformes, med frist 31.12.2020 slik at fylkene får tilstrekkelig tid til å iverksette tiltaket fra og med søknadsomgangen 2021. Partene er videre enige om at arbeidet må gjøres i samråd med Klimasmart Landbruk og at det må etableres en referansegruppe der avtalepartene deltar.

Avtalepartene er enige om at det avsettes midler til et forskningsprosjekt på fangvekster over forskningsmidlene. Fangvekster trekkes frem som et aktuelt klimatiltak. Tiltaket bokføres per nå ikke i klimagassregnskapet fordi det ikke er gjort tilstrekkelige med forsøk i Norge som dokumenterer klimaeffekten av tiltaket. Det trengs målinger under norske forhold for å kunne forbedre kunnskapsgrunnlaget når det gjelder fangvekstenes karbonlagringseffekt og virkning på lystgassutslipp. Det er også behov for å vurdere aktuelle arter, såtider og dyrkingsmetoder som gir sikker dyrking og ønsket klimaeffekt under norske forhold. Det skal avgis en status for prosjektet innen 1. mars 2021. Det legges til grunn at prosjektet kan gå over flere år.

I Jordprogrammet som nylig ble ferdigstilt fra en arbeidsgruppe, anbefales det at jord innlemmes som et tema i Klima- og miljøprogrammet. Partene er enige om å følge opp denne anbefalingen. Prosjekter som kan bidra til økt karbonbinding i jord, herunder fangvekster og biokull skal prioriteres innenfor dette området.

Partene er enige om at regnskapsgruppen for klimaavtalen mellom jordbruket og staten må nedsettes så raskt som mulig. Det øremerkes 2 mill. kroner i 2020 under Klima- og miljøprogrammet til utredninger i regi av denne gruppa, blant annet for å følge opp anbefalingene fra Teknisk beregningsutvalg for klimatiltak i jordbruket.

6 Landbrukets utviklingsfond

Partene er videre enige om at bevilgningen til Landbrukets utviklingsfond (LUF) økes med 45 mill. kroner. Innvilgningsrammen settes til 1 733 mill. kroner inkl. utbetaling til rentestøtte, jf. tabell 6.1.

Tabell 6.1 Tilskuddsramme for Landbrukets utviklingsfond. Mill. kroner

	2020	Ekstra 2020	2021	Endring 2020-2021
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling	634,5		664,5	30,0
Nasjonale tilretteleggingsmidler, inkl. grønt	8,0	5,0	8,0	0,0
Inn på tunet-løftet del 2	3,0		3,0	0,0
Regionale tilretteleggingsmidler	48,0		48,0	0,0
Områderettet innsats				
<i>Arktisk landbruk</i>	4,0		4,0	0,0
<i>Fjellandbruket</i>	4,0		4,0	0,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket				
<i>Nasjonalt rekrutteringsprosjekt ¹⁾</i>	2,0		0,0	-2,0
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>	14,0		14,0	0,0
<i>Regionale tilskudd til rekr. og kompetanseheving</i>	14,0		14,0	0,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>	17,0		17,0	0,0
<i>Mentorordning</i>	4,0		4,0	0,0
Forskning og utvikling	82,0		82,0	0,0
PRESIS- Presisjonsjordbruk i praksis	4,0		4,0	0,0
Matmerk	63,0		63,0	0,0
Utviklingsprogrammet ²⁾	92,0		92,0	0,0
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	87,0		97,0	10,0
Skogbruk	257,0		257,0	0,0
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin	2,0		2,0	0,0
Midler til konfliktforeb. tiltak jordbruk/reindrift	1,5		1,5	0,0
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	127,0		132,0	5,0
Drenering	68,0		68,0	0,0
Tilskudd til tiltak i beiteområder	23,0		23,0	0,0
Handlingsplan for plantevernmidler	12,0		12,0	0,0
Klima- og miljøprogram ³⁾	22,0	2,0	28,0	6,0
Klimasmart landbruk	8,0		0,0	-8,0
Biogass	5,0		9,0	4,0
Støtte verdensarvområdene og utv. Kulturlandskap	23,0		23,0	0,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk	34,0		34,0	0,0
SUM tilskuddsramme	1 663,0	7,0	1 708,0	45,0
Rentestøtte - utbetalinger	31,0		25,0	-6,0
SUM tilskuddsramme inkl. utbetalinger rentestøtte	1 694,0	7,0	1 733,0	39,0

1) Midler avsatt i 2020 kan også benyttes i 2021 til prosjektet

2) Partene er enige om at omdisponeringer knyttet til koronapandemien vurderes videreført i 2021.

3) Midler avsatt i 2020 kan også benyttes i 2021 til formålet

7 Melk

Målprisen på melk holdes uendret for å styrke norsk melks konkurransekraft. Over budsjettet økes bevilgningen rettet mot melkeproduksjon slik:

- Satsene for driftstilskudd til ku- og geitemelkeproduksjon økes tilsvarende om lag 42 mill. kroner.
- I husdyrtilskuddet økes satsen tilsvarende 59,5 mill. kroner.
- Utmarksbeitetilskuddet økes med 25 kroner per storfe.

Satsendringene går frem av vedlegget.

Gjeninnføring av ordinær omsetningsordning for melk

I jordbruksoppgjøret 2019 ble omsetningsordningen for melk suspendert i påvente av en ekstraordinær ordning for oppkjøp av kvote i 2020. Staten og Norges Bondelag ble enige om en slik ordning 19. oktober 2019. Om lag 40 mill. liter kvote blir trukket inn fra markedet gjennom en ekstraordinær oppkjøpsordning i løpet av 2020 med virkning fra kvoteåret 2021. Det er bevilget inntil 200 mill. kroner til medfinansiering av oppkjøpet i 2021.

I nedskaleringsavtalen heter det i punkt 4 Kvoteåret 2022 at "*Etter at partene har gjort en vurdering av statlig andel og pris, innføres ordinær omsetningsordning for melkekvoter med virkning fra kvoteåret 2022.*" Partene er enige om at en ordinær omsetningsordning for melkekvoter innføres med virkning fra kvoteåret 2022, dvs. med søknadsfrist 1. august 2021. Partene er videre enige om at:

- Den statlige andelen av kvote som må bli solgt til staten økes fra minimum 20 pst. til minimum 40 pst. av omsatt kvotemengde.
- Prisen på salg av kvote til staten økes fra kr. 2,50 per liter til kr. 4,00 per liter.
- Eventuelt salg av statlig kvote selges ut igjen i kvoteregionene.

Endringene gjelder både ku- og geitemelkkvote.

Inndragning av geitemelkkvote solgt til staten

Grunnet overproduksjon av geitemelk, er partene enige om at geitemelkkvote solgt gjennom den statlige ordningen i 2021, ikke skal videreselges. Som fastsatt i jordbruksavtalen finansieres inndragningen over omsetningsavgiften for melk.

8 Distrikt

Den inngåtte avtalen styrker distriktsprofilen ytterligere. Prioritering av korn, grønt og poteter styrker økonomien i disse produksjonene og forsterker grunnlaget for den geografiske produksjonsfordelingen. Distriktstilskuddet til frukt, bær og grønnsaker økes og den geografiske differensieringen forsterkes. Videre er partene enige om å styrke distriktsprofilen i driftstilskudd til melk- og ammeku, øke tilskudd til utmarksbeite, og fraktordningene for slakt og kraftfôr styrkes. Videre økes kilometersatsen i Tilskudd til veterinære reiser med 1,50 kroner per kilometer.

9 Korn, mel og kraftfôr

Partene er enige om å styrke satsingen på norsk kornproduksjon.

- For matkorn økes målprisen med henholdsvis 17 øre per kg for mathvete og 14 øre per kg for matrug.
- Målprisen for bygg økes med 10 øre per kg, for havre med 13 øre per kg og for oljefrø med 17 øre per kg.
- Prisnedskrivningen av norsk korn økes med 111,5 mill. kroner og tilskudd til matkorn økes med 8,7 mill. kroner, slik at norsk råvare til mel og kraftfôr ikke blir dyrere. I 2020 brukes det 78,1 mill. kroner på prisnedskrivning norsk korn og 4,3 mill. kroner på tilskudd til norsk matkorn gjennom ledige midler.
- Tilskudd til frakt av kraftfôr økes med 8 mill. kroner.
- Arealtilskuddet til korn økes med 25,6 mill. kroner, likt fordelt i alle soner.

10 Kjøtt og egg

Målprisen for gris økes med 1,46 kroner per kg, etter at den har stått uendret i flere år.

Grovfôrbasert husdyrproduksjon styrkes med økte bevilgninger til ordningene husdyrtilskudd til melkekyr, driftstilskudd melk, driftstilskudd spesialisert kjøttfeproduksjon og tilskudd til dyr på utmarksbeite (storfe og småfe). Satsene for husdyrtilskudd til verpehøns og rugeegg økes. Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid økes jf. vedlegg.

Bevilgningen til frakttilskudd for innfrakt av slaktedyr økes med 12 mill. kroner. Anleggsstrukturen for store slakterier som legges til grunn for beregningen av tilskuddet, skal kun endres hvert femte år. Flere av Landbruksdirektoratets forslag i rapporten om tilskuddsordningen vil kreve en endring i pristilskuddsforskriften. Forslagene vurderes i en separat forskriftsprosess i 2020.

11 Bruk av norske fôrressurser

Som kunnskapsgrunnlag for forhandlingene i 2021 er partene enige om at Landbruksdirektoratet får i oppdrag å vurdere forbedring av virkemidlene med sikte på økt norsk fôrproduksjon. Utredningen skal vurdere:

- Virkemidler for bedre grovfôr kvalitet og mer klimavennlig fôring, jf. bl.a. prosjektet Grovfôr 2020.
- Virkemidler for økt norsk produksjon av proteinvekster og avveining mot bruk av arealer egnet for korn og plantevekster til mat.
- Virkemidler for produksjonsmåter som baserer seg på norske ressurser, beiting og utmark.

Det skal opprettes referansegrupper med deltagelse fra avtalepartene og relevante fagmiljøer. Det kan benyttes midler fra post 21 *Spesielle driftsutgifter* til nødvendige utredninger for å gjennomføre prosjektet.

12 Tilskudd til erstatninger (avlingsskadeordningen)

I sluttprotokollen fra jordbruksforhandlingene i 2019 står det "*Partene er enige om å foreta en gjennomgang av avlingsskadeordningen basert på erfaringene fra 2018 etter at Landbruks-direktoratet har gjennomført sin evaluering.*" Den 20. januar 2020 la Landbruksdirektoratet fram rapport nr. 3/2020 "*Evaluering av iverksatte tiltak – tørkesommeren 2018.*"

Partene er enige om at det oppnevnes en partssammensatt arbeidsgruppe som skal vurdere flere sider ved den gjeldende ordningen og eventuelt komme med forslag til endringer i regelverket. Mandatet for arbeidet er en gjennomgang av gjeldende regelverk og foreslå endringer der følgende forhold belyses særskilt:

- Vurdere formålet i gjeldende ordning.
- Vurdere i hvilke tilfeller det vil være riktig at en statlig tilskuddsordning supplerer næringsutøvernes eget ansvar for risikobegrensning, herunder:
 - sikre at ordningen ikke undergraver stimulans til tapsbegrensende tiltak
 - vurdere ordningen opp mot de muligheter som finnes i forsikringsmarkedet
- Vurdere hensyn til detaljeringsgrad opp mot hensynet til enkel forvaltning, jf. de punktene Landbruksdirektoratet nevner:
 - om erstatningssatser bør oppdateres oftere, spesielt vekster som årlig eller i perioder har markerte prisendringer, jf. vedlegg 3
 - om nivået på normalavlingsgruppene i grovfôr(erstatningen) bør revideres
 - om de økologiske normavlingene i grovfôr(erstatningen) er satt for lavt
 - om innmarksbeite bør inngå i grovfôrberegningen, jf. vedlegg 3
 - å gi mulighet til individuell beregning av gjennomsnittsavling forutsatt god egendokumentasjon av avlingsnivå i grovfôrproduksjon
 - om det skal fastsettes krav til antall dyr pr. arealenhet (husdyrtetthet) for at beregningsmetoden basert på normavling kan benyttes
 - om arealdata fra areal- og kulturlandskapstilskuddet i stedet for driftssenter skal legges til grunn for foretak med areal i flere kommuner med ulik normavling.
 - nødvendigheten av forskjellige erstatningssatser og enheter i erstatningsberegningen for salgsproduksjon av grovfôr og erstatningsberegningen av grovfôr i foretak med husdyr
- Vurdere om ordningen også bør omfatte andre årsaker til inntektssvikt enn tapt volum som følge av klimatiske forhold.
- Vurdere dagens tak og inndeling av vekstgrupper

Frist for å avlevere rapport settes til 1. januar 2022, slik at rapporten kan legges til grunn ved jordbruksoppgjøret i 2022, eventuelt med virkning fra vekstsesongen 2022.

13 Velferdsordninger

Tilskudd til avløsning ved ferie og fritid økes med 2,8 pst. og taket for tilskudd per foretak økes med 2 400 kroner.

Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv.

I samsvar med utredning fra Landbruksdirektoratet om sykdomsavløsning økes antall avløserdager det kan gis tilskudd for per år med ti dager, for foreldre med barn som er kronisk syke eller har nedsatt funksjonsevne. Antall avløserdager per forelder og år fastsettes til 30 dager, for aleneforeldre til 60 dager per år.

Satsene for tilskudd til tidligpensjonsordningen økes tilsvarende 3,5 mill. kroner.

14 Annet

For saker som ikke er omtalt i denne protokollen, videreføres gjeldende jordbruksavtale. Partene vil likevel vurdere enkelte forbedringer i avtaleteksten på et senere tidspunkt.

Oslo 30. april 2020

Kjersti Hoff

Lars Petter Bartnes

Viil Søyland